

Studier i beteendekonometri:
Nudge, matkonsumtion och rättvisa förfaranden

Verena Kurz

AKADEMISK AVHANDLING

**som med vederbörligt tillstånd för vinnande av
filosofie doktorsexamen vid
Handelshögskolans fakultet, Göteborgs universitet,
framlägges till offentlig granskning
fredagen den 13 oktober, kl 10.15, i sal C22,
Institutionen för nationalekonomi med statistik, Vasagatan 1**

Göteborg 2017

Nudging för att minska köttkonsumtion: Omedelbara och ihållande effekter av en intervention på en universitetsrestaurang

Att förändra kostvanor för att minska köttkonsumtionen bedöms ha stor potential för att sänka utsläppen av livsmedelsrelaterade växthusgaser (GHG). För att testa om nudging kan öka konsumtionen av vegetarisk mat genomförde jag ett fältexperiment vid två universitetsrestauranger. Vid den ena restaurangen lyftes det vegetariska alternativet fram genom att ordningen i menyn ändrades och genom att rätten placerades på en plats som var synlig för kunderna. Den andra restaurangen fungerade som ett kontrollobjekt. Dagliga försäljningsdata för de tre huvudrätter som såldes samlades in från september 2015 till juni 2016. Experimentet delades upp i en baslinje, en intervention, och en omkastningsperiod där de ursprungliga förhållandena återställdes. Resultaten visar att nudgen ökade andelen sålda vegetariska luncher med cirka 6 procentenheter. Beteendeförändringen är delvis ihållande eftersom andelen sålda vegetariska luncher efter att de ursprungliga förhållandena återställdes förblev 4 procentenheter högre än under baslinjeperioden. Förändringarna av köttkonsumtionen minskade utsläppen av växthusgaser vid matförsäljning med ca 4,5 procent.

Nyckelord: nudging, fältexperiment, köttkonsumtion, klimatförändringar

JEL-klassificering: D12, C93, Q50, D03

Nudging à la carte: Ett fältexperiment kring matval

I ett randomiserat kontrollerat experiment testade vi effekten av att utforma menyn utifrån möjligheten att kunna beställa klimatvänliga rätter. I en version var det vegetariska alternativet lättillgängligt och i en annan version var köttalternativet lättillgängligt. Att förändra menyn så att den vegetariska maten lyftes fram gav en stor och betydande effekt på viljan att beställa en vegetarisk maträtt i stället för en köträtt. Denna effekt minskade dock under den tre veckor långa experimentperioden. Vi diskuterar olika möjliga sätt vår intervention kan påverka beteendet och hur våra resultat kan tolkas med avseende på dessa olika sätt. Våra resultat visar att små, billiga interventioner kan användas för att minska koldioxidutsläpp relaterade till matkonsumtion.

JEL-klassificering: D12, Q50, C93

Nyckelord: nudging, fältexperiment, beslutsheuristik, matval

Rättvisa kontra effektivitet: Hur frågor om rättvisa förfaranden påverkar koordinering

Vi undersöker i ett laboratorieexperiment huruvida frågor om rättvisa förfaranden påverkar hur väl individer kan lösa ett koordineringsproblem i ett tvåparts-frivilligdilemma. I syfte att underlätta koordineringen och öka effektiviteten mottar subjekten externa åtgärdsrekommendationer och följer eller avstår från dessa. Vi manipulerar rättvisan i rekommendationsförfarandet genom att mellan parterna variera sannolikheten att motta den ofördelaktiga rekommendationen. Vårt huvudsakliga fynd är att medan rekommendationerna förbättrar den övergripande effektiviteten, oberoende av hur de påverkar den förväntade utfallet, finns det beteendesympetrier beroende på rekommendationen: Fördelaktiga rekommendationer följs mer sällan än ofördelaktiga sådana, och uppfattningar om andras handlingar är mer pessimistiska vid rekommendationer som medför ojämlika utfall.

Nyckelord: koordinering, korrelerad jämvikt, rekommendationer, rättvisa förfaranden, frivilligdilemma, experiment

JEL-klassificering C72, C91, D63, D83

ISBN: 978-91-88199-23-2 (tryckt) 978-91-88199-24-9 (PDF)

Kontaktuppgifter: Verena Kurz, Institutionen för nationalekonomi med statistik, Göteborgs universitet, box 640, 405 30 Göteborg, Sverige Tel: +46 31 786 2648. E-post: Verena.Kurz@economics.gu.se